

J. Haderlap.

40 1732/82

1882

0300h9581

Zivljenje

strašnega nevsmiljenega morilca

Janeza Cotarja

(rojenega v Felniku pri Marija-Trošt),

ki je tri žene in dva otroka strašno in nevsmiljeno umoril.

Obesili so petkratnega, dvakrat na vislice obsojenega morilca JANEZA COTARJA 27. julija 1880 ob 1½6. uri zjutraj na dvorišči Karlovske ječe. Obesil ga je rabelj z Dunaja in 3 njegovi pomagači.

Hudodelstvo.

Morilec JANEZ COTAR, star 42 let, zaklal je svojo tretjo ženo Marijo Rinek 6. oktobra 1879 z drvnico ter je vrgel truplo v klet — sodnija ga je obsodila k smrti na vislice. V malo dnevih po tem se J. COTAR sam pred sodnikom obtoži, da je tudi prvo in drugo ženo že popred z giftom ali strupom usmrtil, ker sta bila žena in mož na življenje zavarovana in tako bi mož J. COTAR dobil 1000 fl., ker mu je žena umrla. Tudi pastérko Frideriko in pastérko Amalijo je umoril, ter tako njihovo premoženje na se spravil. Kako strašno je pa to svoje delo storil, si še pisati ne upamo, posebno ker je hudobneža zaslužena kazen doletela.

Pri sodnji 5. junija 1880 so COTARJA na njegovo obtožbo v drugič obsodili k smrti na vislice. Ko COTAR to sliši, se na videz nič kaj ne vstraši, ker je še za gotovo upal na pomiloščenje, ali zastonj je upal, in to ga slednjič vendar nekoliko postraši. V ječi je delal

škatljice za žveplenke, in je marsiktero že prav lepo izdelal. 26. julija ob 8. uri pridejo gospodje od sodnije ter mu naznanijo, da mora iti koj v Karlovo (najstrašnejšo ječo na Avstrijskem). COTAR postane bled kakor stena, jokal se je in trepetal kakor otrok, ker dobro je vedel, kaj pomenja priti v Karlovo.

Dva oborožena čuvaja peljeta COTARJA iz svoje celice, voz ga je že pred vratmi čakal in hajd ž njim v Karlovo. Potem pridejo k njemu gospodje *Lehmann*, *Kik* in drugi od Graške sodnije, ter mu naznanijo, da so naš presvitli cesar potrdili obsodbo, in dné 27. julija mora se COTAR obesiti. To je storil rabelj iz Beča, *Vilenbaher*, oni rabelj, ki je tudi Francesconija, Haklna, morilca svoje lastne matere, in še marsikterega drugega na vislicah v večnost preselil. Tudi vislice, na katerih so obesili COTARJA, so se že enkrat potrebovale, ko so morilca Antona Lajtnarja leta 1875 obesili. Tako so se te vislice zopet enkrat na dvorišči v Karlovem postavile. Pri COTARJU so bili zmiraj do vislic duhovnik, COTAR sam imel je ko sneg belo obleko.

Cotar pred smrtjo.

Ko je JANEZ COTAR prišel v Karlovo, je stanoval v ječi v mali celici, katere celice do svojega smrtnega pota ni zapustil. Ona celica je čisto ozka, v njej je mala postelja, Kristus na križi, miza, stol in dolga klop. Na durih je malo okence, skoz katero se jetnik opazuje. Gospod deželni sodnik *Lehmann*, g. *Kik*, g. *baron Neugebauer*, g. *Perisuti*, g. *Huber*, g. sodnijski zdravnik *dr. Kaucner* in g. *Ernst*, ki pazi na jetnike, pridejo v celico COTARJEVO ter mu naznanijo, da mu ni milost nima več upati. Č. franciškan pater *Emerih* ostanejo pri COTARJU ter ga spovejo. COTAR prosi potem za zajutrek, kar mu tudi dajo in kar morilec povžije. Potem poklekujе pogostoma pred božjo martro na mizi, moli in se joče. Tudi 4 žendarmi so ostali v ječi. Ob 11. uri prosi COTAR, da bi mu kedo pismo napisal in tako pride gospod svētnik deželne sodnije *Kik*. Prvo pismo dal je morilec pisati na svojo sestro, drugo pismo materi svoje druge žene. Prvo pismo se je začelo z besedami: „Ker imam še le malo časa živeti, ter ne morem veliko govoriti, prosim odpuščenja peterih ubojev, katere sem jaz storil....“ Potem ga praša g. *Kik*, ali bi še česar želel. COTAR odgovori: „Ničesar!“ V ječi se mu je dobro godilo, a on je še zmiraj upal na pomiloščenje.

Zadnje besede.

Med jetničarskimi čuvaji spoznal je COTAR nekega starega znanca ter mu povedal, da je pastérko zategadelj umoril, ker ni imel denarja, tudi brez dela je bil, ker so ga ljudje sovražili, ter mu nobenega zaslužka ne privoščili. Pater *Emerih* so mu nekoliko pobožnih knjig v ječi pustili, ali ni iz njih molil, marveč norčeval se je iz knjig in vsega sveta. O poludné je imel vino, župo, meso in pogače, mnogo je pojedel, kar kaže, da se hudodelnikom po ječah ne godi tako slabo, potem se je pa lepo zahvalil gospodu sodniku za lepi obed. Ob treh popoldan bil je COTAR silno nemiren, bral je iz molitvenih bukvic, ter pogosto prašal, ali bodo gospod „boter“ (rabelj z Dunaja) že skoro prišli. Ob 4. uri prideta dva duhovnika k njemu, ter molita ž njim vred. Potem mu prinesejo črne kave, ki mu je dobro dišala. Na to se vleže spat, ali kmalo skoči po konci ter kriči: „Kje bom jutri zdajni čas! Gotovo pri usmiljenih bratih, v velikem kotlu bodo me pražili in pekli!“

Dolgo časa je imel COTAR grižo, a ko je o vešenji slišal, mu je griža koj minila. Glejte, kako je vendar smrt na vislicah dobro zdravilo zoper grižo in vse bolezni! Na večer so mu še dali velik kos svinjskega plečeta, vina in kruha.

Noč pred smrtjo.

Ob 9. uri po noči postavili so vislice na dvorišči. Vislice so ravno 2 $\frac{1}{2}$ metra visoko brvno, na zgorenjem delu z velikim železnim haklom in spodaj z hčigo. O polnoči se zbudi COTAR ter kriči: „Kdo je tu? Ali že pridejo? Ali je že čas?“ O polu dveh zopet vstane, se lepo pogladi in počese, posteljo lepo postelje, dene si rožni venec okoli vratu ter pravi, zakaj tako dolgo čakajo in se še norčuje. Ob dveh pridejo zopet pater *Emerih*, molijo; COTAR moliti več ni zamogel, tiščal je le v pestih malo svečico, ki so mu jo dali duhovnik. Spovedal se je še enkrat, ter sprejel sveto obhajilo.

Jutro na smrtnem dvorišči.

Razen onih gospodov, ki smo jih že prej našteli, prišlo je še mnogo drugih gospodov na malo dvorišče v Karlovem, v večem dvorišči bila je cela kompanija vojakov lovcev. Ta dan je že od ranega jutra silno deževalo, treskalo je in se bliskalo, da je bilo strah in groza. Prostor, kjer so stale vislice, je čisto mali, z visokim zidom ograjen. Pri vislicah bile so napravljene stopnice za rablja g. *Areha Vilenbaherja*. Ta gospod je star kakih 40 let, debel, dobro hranjen, prav vesel Dunajčan in rad govori. Prišel je naravnost z Dunaja s tremi pomagači, eden izmej njih imel je torbico z vrvjo za vislice.

Kako se je vešenje vršilo.

Prišla je 6. ura, prišla je ura, ko bode COTARJU plačano njegovo hudodelstvo. COTAR se ni strašil. Žendarmi in vojaki pripeljejo ga na smrtno dvorišče. Mirno je stopal, križ božji na prsih, ko pride pod vislice. Vojaki se krog in krog postavijo in g. džželni sodnijski svètnik stopi pred rablja ter ga nagovori: „Rabelj! V imenu postave dam Vam JANEZA COTARJA, da ga živega umorite!“ COTAR položi svojo belo suktnjo na stopnice, po katerih po malem rabelj stopa. Pomagači rabljevi pa zvežejo COTARJU roke, ga vzdignejo in rabelj mu dene od zgoraj zanjko okoli vratu. K temu reče COTAR: „Bog plati!“ Potem ga spustijo, rabelj mu potisne glavo nekoliko na stran, telo je nekoliko strepetalo in JANEZA COTARJA — ni več!

Rabelj stopa po malem po stopnicah navzdol ter reče: „Storil sem, kar ste mi zapovedali!“ Vojaki pokleknejo in č. pater *Emerih* zmolijo Oče naš.

Obraz obešenega ni bil pokvarjen, marveč držal se je skoraj nekoliko na smeh. Potem stopi zdravnik dr. *Kaucner* na stopnice, potiplje žile in srce obešenega ter reče, da je popolnoma mrtev. Truplo je viselo do 8. ure, potem se je vzelo ter preneslo v črno šolo, kjer ga je ob 10. uri dr. *Planer* raztelesil. Posebno so COTARJEVE možgane preiskali ter je hranili vtrjene.

Raztelesenje COTARJA je le toliko pokazalo, da je bil popolnoma zdrav, zdrav in dober želodec je imel, in da se je z smrtjo le nekoliko trenutkov boril. Vešenje se je tedaj popolnoma v redu vršilo.

I.

Pesem.

Glejte, kaj se je zgodilo!
Komaj leto je minilo,
Kar je umoril tri žene
Mož, ki ni poznal srcé.

Zavarvane vse so bile
In denarja b'ble dobile
Blizo do desetih sto,
On jih vmoril je zato.

Bila sta tud' dva otroka,
K' jih je vmorila njega roka,
On jih je oba ostrupil,
Da je le njih dedš'no skupil.

Bogu se je dosti zdelo,
Ko je gledal tako delo;
Ko je tretjo ženo vmoril,
Mu je Bog vže konec storil.

Ko s sekiro jo je vdaril
In povrh še razmesaril,
Jo zakoplje pod zemljo,
Da ljudje nič ne zvedó.

Ljudje so čin ta zasledili
In sodnji naznanili;
Njega hitro vjamejo
In ga v ječo pahnejo.

V Gradec tja so ga peljali,
Tam so mu obsodbo brali,
Da on zdaj obešen bo,
Ker vmoril je ženo.

Ko obsodbo to je gledal,
Jim je koj vse povedal:
Da je vmoril tri žene
In otroke mlade še.

Zdaj so mu roke zvezali,
Ga pred vislice peljali;
Kmalo je obešen bil —
Bog naj se mu duše vsmil.

II.

Žalostna pesem.

Čujte, čujte pesem strašno
Od morilca Cotarja!
Čujte, kako doletela
Kazen je pravična ga.

Janez Cotar, ta hudobnež,
Pred sodnijo zdaj stoji,
Ker moril je vboge grešne:
Dva otroka, žene tri.

Dnarja hotel je imeti,
Dnarja polne kište vse,
Zato sam hudič pripravil
Strašno mu je vislice.

Žene vmoril je s sekiro,
Z strupom svoje pastérke;
O nesrečni Janez Cotar,
Čakajo te vislice.

Na dvorišče ga peljajo,
Cotarja obsodijo,
Vzdignejo ga kvišku in ga
V tem trenutku obesijo.

Mašnik in vojaki zanj'ga
Oče naš zdaj molijo!
O zastonj Vam je molitev,
Cotarja v nebo ne bo.

Tako mora tak trpeti,
Ki je vmoril bližnjega,
Tako mora tak trpeti,
Kogar satan zapelja.

O ne dajte se predragi
Nikdar v zanjke satanu,
O, nikdar! Kdor enkrat pade,
Služi večno satanu.

Čujte, čujte pesem strašno
Od morilca Cotarja,
Nas vrag nikdar ne bo dobil,
Cotarja na večno 'ma!